

AURELIA

Gérard de Nerval

Aurélia

OF

DE DROOM EN HET LEVEN

Vertaald door
Hannie Vermeer-Pardoën

Met tekeningen van
Peter van Hugten

Van Gennep • Amsterdam

1

De droom is een tweede leven. Niet zonder huivering heb ik die poorten van ivoor of hoorn die ons scheiden van de wereld van het onzichtbare, weten open te breken. De eerste ogenblikken van de slaap zijn een afspiegeling van de dood; ons denken wordt traag als in nevelen gehuld en we kunnen niet precies vaststellen op welk moment het *ik* zijn bestaan onder een andere vorm voortzet. Het is een schemerige onderaardse ruimte, die langzaam lichter wordt en waar uit de schaduwen en het duister de ernstige, bewegingloze figuren oprijzen die verblijven in het onduidelijke gebied tussen waken en dromen. Vervolgens wordt het tafereel duidelijker, een nieuw licht straalt over die merkwaardige verschijningen en brengt ze tot leven; – de wereld der Geesten gaat voor ons open.

Swedenborg noemde die visioenen *Memorabilia*; hij kreeg die vaker als hij wat zat te mijmeren dan in zijn slaap; *De gouden ezel* van Apuleius en *De goddelijke komedie* van Dante zijn de poëtische modellen voor deze studies van de menselijke ziel. Met dat voorbeeld voor ogen ga ik proberen de indrukken van een lange periode van ziekte onder woorden te brengen, die zich geheel in het verborgene van mijn geest heeft afgespeeld; – en ik weet niet waarom ik die term ziekte gebruik, want wat mij betreft, ik heb me nog nooit zo gezond gevoeld. Soms leek het alsof mijn kracht en mijn activiteit verdubbeld waren; het leek alsof ik alles wist, alles begreep; mijn fantasie bezorgde me een vreugde waaraan geen einde kwam. Moet ik, nu ik zoals de mensen zeggen weer bij mijn volle verstand ben, betreuren dat ik die vreugde ben kwijtgeraakt?

Dit *Vita nuova* bestond voor mij uit twee fasen. Hier volgen de aantekeningen die betrekking hebben op de eerste fase.

– Een vrouw van wie ik lang had gehouden en die ik Auré-
lia zal noemen, was voor mij onbereikbaar geworden. Het
is niet zo belangrijk onder welke omstandigheden die ge-
beurtenis, die zo'n grote invloed op mijn leven zou hebben,
had plaatsgevonden. Iedereen kan uit zijn herinneringen de
bitterste ervaring opdiepen, de zwaarste slag die het lot zijn
ziel heeft toegebracht; dan rest nog slechts de keuze tussen
leven en dood: – later zal ik vertellen waarom ik niet voor
de dood heb gekozen. Veroordeeld door de vrouw die ik
liefhad, schuldig aan een fout waarvoor ik niet meer op ver-
geving hoopte, bleef mij niets anders over dan mij in de roes
van alledag te storten; ik deed alsof ik vrolijk en onbezorgd
was, ik ging reizen, ik was verzot op afwisseling en grillig-
heid; ik hield vooral van de merkwaardige klederdrachten
en gebruiken van exotische volken, het leek me dat ik op
die manier de voorwaarden voor goed en kwaad verschoof;

de termen om zo te zeggen voor wat wij Fransen als *gevoel*
beschouwen. – Wat een waanzin, zei ik bij mezelf, om zo'n
platonische liefde te blijven koesteren voor een vrouw die
niet meer van je houdt. Dat komt door al dat lezen; ik heb
de bedenkzels van dichters voor zoete koek aangenomen,
ik heb van een gewone vrouw uit deze tijd een Laura of
een Beatrice gemaakt... Laten we ons in een nieuw avon-
tuur storten, dan zal dit snel vergeten zijn. – De roes van
een vrolijk carnaval in een Italiaanse stad verdreef al mijn
zwartgallige gedachten. Ik was zo blij dat die last van mij af
gevalen was, dat ik al mijn vrienden in mijn vreugde liet
delen en in mijn brieven beschreef ik als evenwichtigheid
wat slechts een koortsachtige, overspannen toestand was.

Op een dag kwam er in de stad een heel beroemde vrouw
die vriendschap voor mij opvatte en die, gewend als zij er-

aan was te behagen en te schitteren, mij moeiteloos tot een van haar bewonderaars maakte. Na een avond waarop ze tegelijkertijd ongedwongen was geweest en van een charme die op ons allemaal grote indruk had gemaakt, was ik zo verliefd op haar dat ik haar onmiddellijk wilde schrijven. Ik was zo gelukkig toen ik voelde dat mijn hart in staat was opnieuw lief te hebben!... In mijn geforceerde geestdrift gebruikte ik dezelfde bewoordingen waarvan ik me nog zo kort tevoren had bediend om een echte, langgekoesterde liefde tot uitdrukking te brengen. Toen de brief verzonden was, had ik hem wel willen terughalen en ik zonderde me af om in stilte na te denken over wat me een ontheiliging van mijn herinneringen leek.

's Avonds maakte mijn nieuwe liefde weer net zo veel indruk als de vorige avond. De vrouw toonde zich ontvanke-
lijk voor wat ik haar had geschreven, maar gaf wel blijk van enige verbazing over die plotseling opgekomen hartstocht van mij. In één enkele dag had ik verscheidene stadia doorlopen van de gevoelens die je met enige schijn van oprechtheid voor een vrouw kunt hebben. Ze moest bekennen dat ze verbaasd was, maar toch ook trots. Ik probeerde haar te overtuigen, maar wat ik haar ook wilde zeggen, ik wist in onze gesprekken niet meer de juiste toon te treffen, zodat ik niet anders meer kon dan met tranen in mijn ogen bekennen dat ik mezelf en haar een rad voor ogen had gedraaid. Toch ging er van de treurigheid van mijn bekentenissen een zekere bekoring uit en op die ijdele liefdesbetuigingen volgde een vriendschap die in haar stille genegenheid des te hechter was.

Later ontmoette ik haar in een andere stad, waar ook de vrouw was voor wie ik nog steeds een uitzichtloze liefde koesterde. Door een toeval maakten ze kennis met elkaar en mijn nieuwe vriendin kreeg ongetwijfeld gelegenheid om de vrouw die mij uit haar hart had gebannen milder te stemmen jegens mij. Dus toen ik me op een dag in een gezelschap bevond waar zij ook deel van uitmaakte, zag ik hoe ze naar me toe kwam om me een hand te geven. Hoe moest ik die stap zien en de ernstige, droefgeestige blik waarmee ze me begroette? Ik meende daaruit te begrijpen dat ze me het verleden had vergeven; een goddelijk mededogen maakte de simpele woorden die ze tot me richtte van onschatbare waarde, alsof gevoelens van liefde die tot dan toe louter aards waren geweest, iets heiligs kregen dat er het stempel van de eeuwigheid op drukte.

Een taak waar ik niet onderuit kon dwong mij naar Parijs terug te keren, maar ik besloot meteen daar slechts een paar dagen te blijven en dan weer terug te gaan naar mijn beide vriendinnen. Door de blijdschap en het ongeduld raakte ik in een soort roes en daarbij kwam ook nog de zorg voor de zaken die ik moest afhandelen. Toen ik op een avond tegen middernacht in de buitenwijk liep waar zich mijn woning bevond en toevallig omhoogkeek, zag ik een huisnummer waar het licht van een lantaarn op viel. Dat nummer was het getal van mijn leeftijd. Ik keek weer voor me uit en meteen zag ik een vrouw met een bleek gezicht en holle ogen die ik op Aurélia vond lijken. Ik zei bij mezelf: dat betekent *haar dood* of de mijne! Ik weet niet waarom, maar ik hield me bij die laatste veronderstelling en het idee vatte post bij mij dat het de volgende dag op dezelfde tijd zou gebeuren. Dezelfde nacht nog had ik een droom die mij stijfde in die gedachte. – Ik dwaalde rond in een groot gebouw dat uit

verscheidene zalen bestond, waarvan er sommige waren ingericht als studiezalen en andere als conversatieruimten of voor het houden van filosofische disputen. Vol belangstelling stond ik stil in een van die eerste zalen, waar ik mijn vroegere leraren en medeleerlingen meende te herkennen. Ze gingen gewoon door met de lessen over de Griekse en Latijnse schrijvers, met dat eentonige gebrom dat veel weg heeft van een gebed tot de godin Mnemosyne. – Ik liep verder naar een andere zaal, waar filosofische voordrachten werden gehouden. Ik bleef een tijdje luisteren en ging daarna weg om mijn kamer op te zoeken in een soort hotel met enorme trappen, vol bezige reizigers.

Ik verdwaalde verscheidene malen in de lange gangen en toen ik door een centraal gelegen galerij liep, werd ik getroffen door een vreemd schouwspel. Een wezen van buitengewoon grote afmeting – een man of een vrouw, dat weet ik niet – fladderde moeizaam boven de ruimte en leek zich worstelend door dikke wolken te bewegen. Buiten adem en aan het eind van zijn krachten viel het tenslotte neer op de donkere binnenplaats, waarbij het met gehavende vleugels aan de daken en balustraden bleef haken. Ik kon het een ogenblik lang goed bekijken. Het was vermiljoenrood getint en zijn vleugels schitterden in talloze schakeringen. In zijn lange, in antieke stijl geplooid gewaad leek het op de engel van de *Melancholie* van Albrecht Dürer. Ondanks mezelf slaakte ik een kreet van angst en meteen schrok ik wakker.

De volgende dag ging ik snel al mijn vrienden opzoeken. In gedachten nam ik afscheid van hen en zonder hun iets te vertellen over wat mijn geest bezighield, sprak ik enthousiast over mystieke onderwerpen; ik verbaasde hen door mijn buitengewone welbespraaktheid, het leek me alsof ik alles wist en of zich in deze laatste uren de geheimenissen van de wereld aan mij openbaarden.

's Avonds, toen het noodlottige uur leek te naderen, zat ik met twee vrienden aan de tafel van een sociëteit te discussiëren over schilderkunst en muziek, waarbij ik mijn standpunt uiteenzette aangaande het ontstaan van kleuren en de betekenis der getallen. Een van hen, Paul geheten, wilde me naar huis brengen, maar ik zei dat ik niet naar huis ging. 'Waar ga je dan heen?' vroeg hij. – 'Naar de Oriënt!' En terwijl hij met me meeliep, begon ik aan de hemel naar een Ster te zoeken die ik meende te kennen, als oefende die een zekere invloed uit op mijn lot. Toen ik die gevonden had, bleef ik mijn weg vervolgen via de straten die voerden in de richting van de ster, om als het ware mijn lot tegemoet te lopen met de wens om de ster te blijven zien tot op het ogenblik waarop de dood me zou halen. Toen ik echter op een punt was aangekomen waar drie straten samenkwamen, wilde ik niet verder. Ik had de indruk dat mijn vriend een bovenmenselijke kracht ontplooidde om me van mijn plaats te krijgen: hij werd in mijn ogen steeds groter en kreeg het uiterlijk van een apostel. Het leek alsof de plek waar we ons bevonden omhoogkwam en de vormen verloor die er een deel van de stad van maakten; op een heuvel omringd door weidse eenzame ruimten werd dit het toneel van twee strijdende Geesten en als het ware een soort bijbelse verleidingsscène. – 'Nee!' zei ik. 'Ik hoor niet bij jouw hemel. Op die ster zijn zij die op mij wachten. Ze zijn van vóór de openbaring die jij hebt verkondigd. Laat me naar hen toe gaan, want de vrouw die ik liefheb behoort hun toe en daar zullen we elkaar weerzien.'

3

Hier is begonnen wat ik de uitstorting van de droom in de werkelijkheid zal noemen. Vanaf dat ogenblik kreeg alles een dubbele betekenis – en wel zonder dat mijn ge-